

Kusurlu sürücünün ölümü ve ödenen tazminatlar

A. Kadir KÜÇÜK
Güvence Hesabı Müdürü

B ilindiği gibi, Karayolları Trafik Kanunu, Karayolu Taşıma Kanunu ve 510 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereği üçüncü şahıslara karşı verilecek zararları karşılamak üzere yaptırılması zorunlu olduğu halde, bu sigortaları yaptırmamış motorlu araçların işletilmesi sırasında bir kimsenin ölümüne veya sakat kalmasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı meydana gelen bedeni zararlar, sigorta mevzuatı çerçevesinde, araç sürücüsünün kusuru nispetinde ve kaza anında geçerli limitler dahilinde Güvence Hesabı tarafından karşılanmaktadır.

Güvence Hesabı tarafından zararları karşılamak üzere ödenen tazminatlar aynı zamanda, Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesi gereği zarara neden olan ve zorunlu sigortası olmayan aracın işletenine, sürücüsüne ve diğer sorumlulara (ve bunların mirasçıları dahil) rücu etmektedir. Diğer bir ifadeyle Güvence Hesabı önce kazaya neden olan ve sigortası bulunmayan araç işleteninin sorumluluklarını yüklenmekte ve bu sorumlulukları yerine getirdikten sonra, fiilin asıl sorumluları olan aracın malikine, hasara neden olan sürücüye, bunlar yaşamıyorsa, mirasçılarına ödediği tazminatlar için rücu eder.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

Diğer taraftan, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 15.06.2011 tarihinde ve 2011/411 sayılı kararıyla,

kendi kusuruyla ölen sürücü kazalarında, ölen sürücünün desteğinden yoksun kalanları üçüncü şahıs konumunda kabul etmek suretiyle, bu kişiler için destekten yoksun kalma tazminatı ödenebileceği yönünde karar vermiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bu kararında; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 92/b maddesinden hareketle "işletenin; eşinin, usul ve fûrunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri taleplerin zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışında kaldığı, ancak anılan kişilerin malları dışında kalan ölüm ve yaralanma gibi bedeni zararların ise sigortacının sorumluluğu kapsamında bırakıldığını ve aynı zamanda sürücünün desteğinden yoksun kalanların üçüncü kişi olarak kabul edileceğini ileri sürerek, bu kişilerin zorunlu mali sorumluluk sigortacısı kapsamında tazminat talep edebileceklerini açıklamıştır.

Tazminat Ödenen Kişi İle Rücu

Sigorta şirketleri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun imkanları zorlayan ve sigortacılık kuralları ile bağdaşmayan bu karara karşı çıkmalarına rağmen, sonuç değişmemiş ve mahkemeler Genel Kurul'un görüşleri doğrultuda karar vermeye başlamışlardır. Bu durumu fırsat olarak değerlendiren araçlar da sürücü ölümlerinden dolayı geçmişte ödenmeyen bu tür talepler için sigorta şirketlerine yoğun olarak başvuruda bulunmuşlardır. Aracın trafik sigortasının olmaması halinde ise, bu talepler Güvence Hesabı'na yapılmaktadır.

Konu ile ilgili daha önceki yazılarımızda, Güvence Hesabı'nın tazminat ödemesi yaptıktan sonra sigortası bulunmayan kusurlu aracın işletenine, sürücüsüne ve diğer sorumlularına rücu edileceğini, bu nedenle kusurlu araç sürücünün ölümünden dolayı desteğinden yoksun kalanlara bir tazminat ödendiği takdirde, ödenen bu tazminat için yine kusurlu sürücünün mirasçılarına takip yapılacağını, tazminat ödenen kişi ile rücu edilecek kişinin aynı kişi veya kişiler olabileceğini, bu durum da T. Borçlar Kanunu'nun 135. maddesi gereği borçlu-alacaklı sıfatının birleşeceğini ve borcun ortadan kalkacağını ve bu gerekçelerle Güvence Hesabı'ndan kusurlu sürücünün ölümü nedeniyle ödeme yapılamayacağını açıklamıştık.

Ancak son zamanlarda kusurlu araç sürücünün ölümünden dolayı sigorta şirketlerinden yoğun olarak tazminat alan araçlar, bu durumu fırsat olarak değerlendirerek Güvence Hesabı'ndan da tazminat talebinde bulunmaktadır.

Talebin Reddedilmesi

Açıklanan gerekçelerle talebin reddedilmesi halinde ise yargı yoluna gitmekte, Tahkim Komisyonu'na veya mahkemelere başvur-

maktadırlar. Gerek Komisyon ve gerekse mahkemeler Hukuk Genel Kurulu kararı doğrultusunda mağdur lehine karar vermekte ve Güvence Hesabı'na tazminat ödetmeye mahkum etmektedirler.

Karar sonucu tazminatı alanlar ve buna aracılık yapanlar memnun olsalar da, esas sorunlar bundan sonra başlamaktadır. Zira Güvence Hesabı ödediği bu tazminat için sorumlulara rücu edecektir. Bunlardan birisi de yine kusurlu araç sürücüsüdür. Kendisi kazada hayatın kaybetmiş olduğundan, miras hukuku gereği rücu işlemleri geride kalan mirasçılara yapılacaktır. Rücu takibi doğal olarak toplam ödenen tazminat üzerinden yapılmaktadır.

Esas Sorun Rücu İşlemlerinde

Esas sorun rücu işlemleri başlatıldığında başlamaktadır. Zira haklarında rücu işlemleri başlatılan mirasçılar genellikle kendilerine bu kadar tazminat ödenmediği itirazında bulunmaktadır.

Zira hak sahiplerine ödenen tazminatın içerisinde, ciddi masraf ve yüksek aracılık ücretleri mevcuttur. Tabi doğal olarak hak sahiplerinin eline genellikle bu masraf ve aracılık ücretleri

kadar eksik tazminat geçmektedir. Diğer bir ifade ile hak sahiplerine, Güvence Hesabı tarafından ödenen tazminatın içerisinde masraf ve aracı ücretleri kesildikten sonra net bir tutar ödenmektedir. Bu durumda rücu edildiğinde, kendilerinden talep edilen tutar ile kendilerine ödenen tutar arasında ciddi farklar oluşmaktadır. Tabii karşılaştıkları bu durum da kendilerini önce şaşkınlığa ve sonra dehşete düşürmektedir.

ÖRNEK 1:

Bu konuya bir örnek verirsek; sürücü A.Ç. tek taraflı ve tam kusurlu olarak karıştığı kazada hayatını kaybediyor. Eşi G.Ç. cenaze sırasında kendisini tanımadığı birilerinin aradığını, bir takım kağıtlar imzalatıldığını, devletten para alacağını var denildiğini ve sonradan paranın iade edileceğine dair hiçbir şey söylenmediğini ifade ediyor. Aracılar kendisinden aldığı vekaletnameye istinaden Güvence Hesabı'na karşı dava açıyorlar ve A.Ç. ve çocuğu L.Ç. için destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunuyorlar. Kendisi aracılara durumu sorduğunda, davanın devam ettiği ve dava sonucunda 55.000 TL tutarında bir tazminat alabileceği söyleniyor. Dava sonuçlanıyor ve karar gereği aracılara anapara, faiz ve masraflar olmak üzere toplam 103.449.24 TL tazminat 13 Kasım 2014 tarihinde ödeniyor. Güvence Hesabı ödediği 103.449.24 TL için ölen sürücünün mirasçıları olan eşi A.Ç.'ye ve çocuğu L.Ç.'ye rücu ediyor. A.Ç. şaşkınlık ve çaresizlik içerisinde kendisine toplam 66.000.-TL ödendiğini ve kendisinden istenen 103.449.24 TL asla ödeyemeyeceğini beyan ediyor.

Ödenen tazminat ile geri istenen tutar arasında 37.450 TL fark bulunmaktadır. Bu fark nedir? ve bu farkı kim ödeyecektir? Bu fark bilindiği gibi aracılara cebine gitmiştir. Ancak bu farkı ödemek yine mağdur olan A.Ç.'ye düşecektir. Trafik kazası nedeniyle eşine kaybeden ve mağdur olan A.Ç. ve çocuğu L.Ç. evlerine gelen bu haiz nedeniyle bir kez daha mağdur olmuştur.

dir. Zira aldıkları tazminatın çok üzerinde bir tutarı geri ödemekle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Yasal Tedbirler Acilen Alınmalı

Verdiğimiz örneklerde aracılardan yüksek oranlarda komisyon aldıklarına şahit olmuştuk. Böylece mağdurların ödeyecekleri fark da, mağduriyet de yüksek olmaktadır. Kaldı ki komisyon oranı düşük dahi olsa, yani aracı düşük komisyon alsada dahi, bu fark yine mağdurlardan cebinden çıkacaktır.

Aracılar, müvekkillerine rücu edileceği hususunda kesinlikle bilgi vermemekte ve bu durumu gizlemektedirler. Bu uygulama kabul edilmezdir. Bu tür eylemler, müvekkili bilgilendirmemek, bilgi saklamak, kişiye zor durumda bırakmak, müvekkilin menfaatlerini korumamak gibi suçlara istinat etmektedir. Bu bilgiden habersiz olarak tazminat alanlar pişman ve çaresiz durumdadırlar. Trafik kazası nedeniyle mağdur olanlar, bir kez daha mağduriyete uğratılmaktadır. Ancak bu aşamada onlar için yapılacak bir şey yoktur. Zira Güvence Hesabı ödediği tazminatı sorumlulardan geri almak zorundadır.

Birinci kez trafik kazasında mağdur olanların, ikinci kez almadıkları tazminat nedeniyle mağdur olmalarının önlenmesiyle ilgili yasal zeminde acilen tedbirlerin alınması gerekmektedir. ■

ÖRNEK 2:

Bir diğer örnek de yine tek taraflı ve kusurlu araç sürüsü H.Ç.'nin sebebiyet verdiği kazada sakat kalan eşi S.Ç için yapılan sakatlık tazminatı ödemesidir. Güvence Hesabı yine mahkeme kararıyla, sakat kalan S.Ç. için 137.104 TL ödeme yapmış, yaptığı bu ödeme nedeniyle kazada kusurlu bulunan eşi sürücü H.Ç.'ye rücu edilmiştir. H.Ç. eşine 70.000 TL ödeme yapıldığı ancak 60.000 TL iade edebileceklerini bildirmiştir. Yine aradaki 67.104 TL aracılardan cebine girmiştir. Her ne kadar tazminat S.Ç.'ye ödenmiş ise de rücu için eşi H.Ç.'ye takip yapılmıştır. Sonuçta aile zor durumda kalmıştır.

